

נח – מנהיגות להמונים

1. בראשית יא, א-ד.

וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שְׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֶחָדִים. וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקֵּדֶם וַיִּמָּצְאוּ בְּאֶרֶץ שְׁנָעַר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם. וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ הִבֵּה נִלְכְּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרָפָה לְשִׂרְפָּה וְתִהְיֶה לָּהֶם הַלְכָּנָה לְאֶכָן וְהַחֲמֵר הִיא לָהֶם לַחֲמֵר. וַיֹּאמְרוּ הִבֵּה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם פֶּן נָפוּץ עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ.

2. בראשית רבה לח, ו.

רבי אלעזר אומר: "ודברים אחדים" דבורים אחדים. מעשה דור המבול, נתפרש. מעשה דור הפלגה, לא נתפרש.

3. דרשות הר"ן א

"הן עם אחד ושפה אחת וכלם וזה החלם" וגו' – והנה פסוק זה מורה בפירוש כי העונש היה מדאגה מדבר שאפשר שיתחדשו! ...אלא השם יתברך צופה ומביט למרחוק, ירד למה שימשך מקטן האנשים הרעים, והוא אמרו "ויירד ה' לראות" וגו', כלומר ירד והשגיח למה שימשך ממנו, ואם לעת עתה אין רע אמנם הכנוס היה רע להם ורע לעולם.

4. העמק דבר יא, א.

דברים אחדים. לא ביאר הכתוב הדברים אלא ברמז כמבואר במדרשים אבל לא פירשן הכתוב, כי אם שהיו דברים אחדים וללמדנו דלא משום הדברים התעורר הקב"ה. כי אם בשביל שהיו אחדים. יהיו מה שיהיו. ודבר זה אם כי לפי הנראה – אין בזה שום עון, ואדרבה "חבור עצבים" גם כן ראוי להנחת. אבל כאן גרם לחשוב דבר שיצא לתקלת הישוב, כאשר יבואר.

ונעשה לנו שם. אנשים משגיחים וממונים על הדבר, ויהיו שרי צבא להעניש את העובר, דבלא זה אינו מועיל המגדל. וכל זה היה לחשש.

פן נפוץ על פני כל הארץ. אמנם יש להבין מה חששו אם יצאו כמה לארץ אחרת? ומובן שזה היה שייך לדברים אחדים שהיה ביניהם, ובאשר אין דעות בני אדם שונים חששו שלא יצאו בני אדם מדעה זו והיו במחשבה אחרת, על כן היו משגיחים שלא יצא איש מישוב שלהם. ומי שסר מדברים אחדים שביניהם היה משפטו לטריפה, כאשר עשו לאברהם אבינו. נמצא שהיו דברים אחדים שביניהם לרועץ, שהחליטו להרוג את מי שלא יחשוב כדעתם.

5. צ'רצ'יל, ו.ס. (2011). לעולם לא ניכנע: מבחר נאומיו של וינסטון צ'רצ'יל.

נילחם עד הסוף, נילחם בצרפת, נילחם בימים ובאוקיינוסים, נילחם בביטחון גובר והולך ובעוצמה גוברת והולכת באוויר, נגן על האי שלנו, בכל מחיר. נילחם בחופים, נילחם בנקודות הנחיתה, נילחם בשדות וברחובות, נילחם בגבעות; לעולם לא ניכנע.

6. השואה בתיעוד: מבחר תעודות על חורבן יהודי גרמניה ואוסטריה, פולין וברית המועצות.

כאשר הפסיד העם הגרמני את כל חסכוניותו, פרי עמל ישר של עשרות בשנים, בעקבות האינפלציה שהיהודים זממו וביצעו; כאשר גזל העולם מאת העם הגרמני את רכושו בחו"ל... בעינינו חזינו, שלאחר שמתו מרעב וחוסר אמצעי קיום יותר מ- 800,000 ילדים מקרב עמנו, עוד גזלו מאתנו קרוב למיליון פרות חולבות, על-פי סעיפיו האכזריים של תכתיב שכפו עלינו שליחי ההומניזם והדמוקרטיה המערביים – כחווה שלום... במרוצת חיי הייתי לעיתים קרובות נביא ולרוב לעגו לי. בימי מאבקי לשלטון היה זה,

בראש ובראשונה, העם היהודי שקיבל נבואותי בהתפרצויות צחוק, כאשר אמרתי, שיום אחד אקבל על עצמי את הנהגת המדינה והעם הגרמני, ואז אפתור, בין היתר, גם את הבעיה היהודית. סבורני שגלי צחוק אלה של היהדות כבר נחנקו בינתיים בגרונם.

7. Kets deVries, M. F. R. (1988). Prisoners of Leadership. Human Relations

חלק מהמנהיגים, בהיותם חשופים לתשומת לב רבה, עלולים בסופו של דבר למצוא שקשה לשמור אל אחיזה מוצקה במציאות ולהבחין בין מציאות לפנטזיה. להערכה רבה מדי יכולה להיות השלכות קשות על תודעת המנהיג. הוא או היא לבסוף מאמינים שהכל הוא אמת, שהם באמת מושלמים, אינטליגנטים או חזקים כמו שאחרים חושבים... לעיתים קרובות יש להם את הכוח להפוך חלק מהפנטזיות שלהם למציאות. אם זה יקרה, אנו עלולים לראות התחלה של מימוש עצמי גרנדיוזי.

8. בראשית י, ח-י

וכושי ילד את נמרד הוא החל להיות גבר בארץ. הוא היה גבר ציד לפני ה' על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני ה'. ותהי ראשית ממלכתו בכל ארץ ואכד וכלנה בארץ שנער.

9. ספורנו י, ט

כשבאו האומות בארץ שנער שנעשתה המצאת העיר והמגדל כדי שתתפשט מלכותו על כל המין האנושי באמצעות אל נכר כללי לכל המין אליו גוים ידרושו, כענין עצת ירבעם כאשר ירא דרישת המקדש.

10. תנא דבי אליהו זוטא כה

בא נמרוד ומצא לאברהם שעשה כך, ואמר לו: הכי אתה אברהם בן תרח? אמר לו אברהם: הן. אמר לו: וכי אין אתה יודע שאני הוא אדון של כל המעשים, והחמה והלבנה והכוכבים והמזלות ובני האדם מלפני יוצאין כולם, ואתה למה אבדת את יראתי? באותה שעה נתן הקב"ה בינה לאברהם, ואמר לו אברהם לנמרוד: אדוני המלך, מנהגו של עולם כך הוא ועד עכשיו היתה החמה יוצאת ממזרח ושוקעת במערב, למחר תהא מצוה את החמה שתצא ממערב ותשקע במזרח – ואז אני מעיד בך שאדון על כל המעשים אתה.

11. בראשית רבה סד, ד

"עקב אשר שמע אברהם בקלי" רבי יוחנן ורבי חנינא, תרניהון אמרי בן ארבעים ושמנה שנה הכיר אברהם את בוראו. ריש לקיש אמר בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו, מנין עק"ב שמע אברהם בקול בוראו.

12. תנחומא לך לך יב, א

"רשע עשה פעלת שקר" זה נמרוד הרשע, שהיה עושה צלמים ומטעה הבריות, שנמשלה עבודה זרה לשקר... "וידע צדקה שקר אמת" זה אברהם שידע צדקה והיה מאכיל עוברים ושבים... לאחר שהיה מאכילן ומשקן, היו מברכין אותו. ואמר להם: לי אתן מברכין? ברכו לבצל הבית שנותן לכל הבריות אכל ומשקה ונותן בהם רוח. והיו אומרים לו: היכן הוא? אמר להם: שליט בשמים ובארץ, וממית ומחיה, מוחץ ורופא, צר את העבר במעי אמו ומוציאו לאור העולם, מגדל צמחים ואילנות, מוריד שאל ויעל. כיון שהיו שומעין כך, היו שואלין כיצד נברך אותו ומחזיקין לו טובה. היה אומר להם, אמרו: ברוך ה' המברך לעולם ועד, ברוך נותן לחם ומזון לכל בשר, והיה מלמדם ברכות וצדקות.